

Впровадження стратегії забезпечення національної безпеки України в сучасних умовах – один із найактуальніших напрямів теорії і практики національної безпеки, що розробляється на засадах відповідних наукових досліджень, важливою складовою яких мають стати результати аналізу вітчизняного та зарубіжного понятійно-категоріального апарату, досвіду їх формування. Саме такий підхід дозволить сформулювати загальноновизнану систему національної безпеки, з урахуванням вимог до чинного законодавства України.

Концепція національної безпеки має віддзеркалювати систему поглядів на забезпечення особи, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз в усіх сферах життєдіяльності, магістральні напрями державної політики України. У найбільш загальному плані концепція національної безпеки має визначити цілі, функції, принципи функціонування системи національної безпеки. Принципи, закладені у цю систему, є визначальними для функціонування усього організму нації через те, що основною метою створення системи національної безпеки є утворення організаційно-функціональної структури забезпечення національних інтересів. З огляду на це будь-які рішення, що приймаються у окреслених Концепцією національної безпеки сферах життєдіяльності, мають узгоджуватися і бути прийнятими відповідно до неї. Те ж стосується і діяльності державних органів, установ, підприємств та організацій, а також кожного окремого представника українського народу. У Концепції мають бути визначені такі основоположні поняття, як: національна безпека, українська нація, об'єкти національної безпеки, загрози національній безпеці, система національної безпеки, система забезпечення національної безпеки, національна мета, національна ідея, національні інтереси тощо. Головним призначенням Концепції має бути формування концептуальної ідеї існування самостійної незалежної держави, а також виживання, стійкий розвиток та процвітання української нації. При чому подальше існування держави і нації повинно розглядатися крізь симбіотичну єдність таких компонентів: самозбереження, самовідтворення, самовдосконалення, творче самотворення.

Список літератури

3. Ліпкан В. А. – Теоретичні основи та елементи національної безпеки України: монографія. – К.:2003 р.
1. Ліпкан В. А. – Поняття та зміст націоналізму // Право України №9, 2003 р.
2. Циганов В. В. – Національна безпека України: посібник. – К.: НАВСУ, 2004.

УДК 331.5

СУЧАСНІ МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ

Ю. С. Геркіял, ст. гр. УП-13

В. В. Сибірцев, доц., к.е.н.

Кіровоградський національний технічний університет

Сучасний стан розвитку ринку праці ставить під загрозу національну безпеку України. Адже, при наявності економічного зростання він продукує трудову бідність, зниження економічної активності працездатного населення та розширення економічно вимушеної праці, подальше майнове розшарування населення, втрату трудового потенціалу як в демографічному, так і в міграційному вимірі, розбалансованість ринку праці і ринку освітніх послуг і, відповідно, зниження якості трудового потенціалу. Протягом всього періоду після початку економічних реформ держава так і не змогла сформулювати цілісну концепцію регулювання ринку праці, зосереджуючи головні зусилля переважно на одній (причому незначній за вагою) складовій – регулюванні масштабів офіційного безробіття за рахунок сприяння малоефективній зайнятості. Держава практично немає довгострокової стратегії та

дієвих механізмів, які б могли принципово змінити ситуацію на внутрішньому ринку праці і вплинути на мотивацію трудових мігрантів.

Розвиток національного господарства, що характеризується дефіцитом праці, стає фундаментальним параметром і якісно новим явищем для України. Щороку зростає обсяг нереалізованого попиту на робочу силу в Україні. Проблему дефіциту робочої сили загострює брак досвідчених робітників окремих професій і кваліфікацій. За цих умов виникає необхідність переосмислення питань державного регулювання ринку праці на національному та регіональному рівнях.

Сучасний стан регулювання ринку праці характеризується такою ситуацією:

1. Низькі стандарти праці знижують економічну активність населення і на зміну циклічному безробіттю приходить безробіття інституціональне.

2. З переходом до ринкової економіки помилково були зруйновані основи національної системи аналізу, оцінки та прогнозування ринку праці. Перехід до запропонованої МОП уніфікованої методики оцінки ринку праці, не надає об'єктивної основи для прийняття рішень в сфері стратегічного регулювання національного ринку праці.

3. Відмова від інструменту державного замовлення і розподілу спеціалістів на користь ринкових регуляторів попиту, пропозиції призвели до дисбалансу ринку праці, відірваності системи освіти від реальних потреб національної економіки [3].

4. Відмова від єдиної тарифної сітки, системи нормування праці призвело до втрати зв'язку заробітної плати з кінцевими результатами праці.

5. Чинна організаційна структура управління ринком праці є такою, що розрахована на поточне регулювання ситуацій на ринку праці, і не включає підрозділи, що відповідали б за прогнозування стану ринку праці та стратегічне планування, аналіз та контроль досягнення таких планів, їх поточного коректування, вивчення регіональних диспропорцій на ринку праці та формування політики трудової міжрегіональної міграції та міграцій «місто-село» [4].

В свою чергу, ефективно функціонуючий ринок праці повинен мати розгалужену і дієву інфраструктуру, здатну застосовувати різноманітні організаційні форми й методи забезпечення зайнятості населення та його соціального захисту. Основними складовими інфраструктури ринку праці повинні бути: державна політика у сфері зайнятості, нормативно-правове забезпечення, державна служба зайнятості, центри професійної орієнтації та навчання, комерційні біржі працевлаштування, профспілки, спілки роботодавців, комп'ютерна мережа [1].

Державне регулювання ринку праці в Україні і її регіонах здійснюється за допомогою діяльності державної служби зайнятості. Ефективна організація регулювання зайнятості припускає створення такого його механізму, який відповідає сучасним вимогам стосовно забезпечення комплексного вирішення завдань, що постають перед службою зайнятості. Механізм регулювання зайнятості в системі ринкових відносин покликаний задіяти економічні стимули, котрі сприяють соціально-економічному розвитку держави [5].

Необхідно, щоб регіональні центри зайнятості орієнтувалися не лише на миттєве задоволення потреб безробітних у працевлаштуванні, а й на формування у них якостей, які допоможуть їм підвищити рівень своєї конкурентоздатності на ринку праці та спланувати трудову кар'єру. Важливими напрямками поліпшення їхньої діяльності є: відкриття представництв центрів зайнятості; активізація діяльності за рахунок збільшення фінансування на сплату допомоги по безробіттю; впровадження єдиної технології обслуговування незайнятого населення.

Важливим регулятором балансування попиту і пропозиції робочої сили є розвиток системи професійної освіти і перепідготовки осіб, вивільнених у процесі структурної перебудови підприємств. Існуючі на ринку праці системи підготовки кадрів повинні відповідати наступним вимогам: ураховувати реальні потреби економіки; мати високу гнучкість; мати адекватне фінансування. До числа заходів, що підвищують гнучкість і ефективність системи профосвіти, насамперед належать: розробка та втілення державних

програм і стандартів навчання; створення державних систем тестування й сертифікації навчання кадрів; фінансування приватних інститутів профосвіти та їх атестування державними органами; переведення державних профосвітніх структур на часткове і повне самофінансування [2].

Отже, головними завданнями державного регулювання ринку праці повинно бути максимальне зниження рівня безробіття та підтримання оптимального співвідношення між попитом і пропозицією робочої сили. Однак необхідно зазначити, що державне регулювання ринку праці не повинно призводити до неефективного функціонування підприємницьких структур. Воно покликане бути мінімально необхідним.

Список літератури

1. Апіліна О. В. Аналітичний огляд ринку праці в Україні // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008, – №10, – С. 152–159.
2. Бріт О. В. Сучасний зареєстрований ринок праці як інструмент державного забезпечення роботою фахівців з вищою освітою // Економіка та держава. – 2009, – №1, – С. 106–108.
3. Волкова О. В. Ринок праці [навчальний посібник]. – К.: Центр учбової літератури. – 2007, – С. 624.
4. Волкова О. В. Організаційно-економічний механізм регулювання ринку праці України: сутність, структура та напрями вдосконалення // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008, – №1, – С. 144–150.
5. Денисенко М. П. Державне регулювання ринку праці в Україні // Економіка та держава. – №1, – 2007, – С. 8–10.
6. Федоренко В. Г. Ринок праці в Україні та економічні тенденції в умовах світової економічної кризи // Економіка та держава. – 2009, – №1, – С.4–5.
7. Шабаніна О. В. Ринок праці та основні напрямки його ефективного розвитку // Економіка АПК. – 200, – №6, – С.115–122.

УДК 331.5

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ СУСПІЛЬСТВА

О. В. Драч, ст. гр. МЕ-15

В. В. Сибірцев, доц., к.е.н.

Кіровоградський національний технічний університет

На рубежі XX і XXI століть світова наукова думка сформувала принципово новий погляд на цивілізаційний прогрес. Нова парадигма розвитку на перший план висуває не нагромадження матеріальних благ, а розвиток людського потенціалу при збереженні навколишнього середовища. Людина, її потреби і розвиток визнаються основними передумовами прогресу, а отже, і змістом соціальної політики кожної держави [3].

Людський капітал – це соціально-економічна категорія, похідна від категорій «робоча сила», «трудові ресурси», «трудовий потенціал», «людський фактор». У загальному вигляді його можна розглядати як економічну категорію, яка характеризує сукупність сформованих і розвинутих унаслідок інвестицій продуктивних здібностей, особистих рис і мотивацій індивідів, що перебувають у їхній власності, використовуються в економічній діяльності, сприяють зростанню продуктивності праці і завдяки цьому впливають на зростання доходів (заробітків) свого власника та національного доходу. Поняття людського капіталу є природним розвитком і узагальненням понять людського фактора і людського ресурсу, проте людський капітал є ширшою економічною категорією [2].

Людський капітал в широкому сенсі – це інтенсивний продуктивний чинник економічного розвитку, розвитку суспільства і сім'ї, що включає освічену частину трудових ресурсів, знання, інструментарій інтелектуальної і управлінської праці, місце існування і